

ABONAMENTUL

an an . 28 Cor.

an jum. . 14

o lună . 2-10

1 de zi pentru Ro-
la și străinătate pe
an 40 franci.on pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.Mulțămite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscrise nu se în-
poiază.

Armonia celor slabi.

Insemnătatea unui organ de publi-
citate, între oameni culti, se apreciază
de obicei după gradul lui de răspân-
dire și după ecourile ce deșteaptă în
mulțimea sa cititoare. Cu cât un or-
gan reușește, prin ideile ce le agită
și prin talentul de formă ce-l are, să
producă mai multă viață și mișcare
și să samene mai mulți germeni de
activitate socială, cu atât mai sigur
poate fi de rostul său pozitiv în mij-
locul poporului. Iar când un aseme-
nea ziar își atinge idealul de a fi pe
deoparte în deplină intimitate cu miile
sale de cititori, iar pe de alta temut
și urit de adversarii săi, este un semn
că și-a făcut pe deplin datoria. Căci
acesta trebuie să fie cuvântul de or-
dine al oricărui ziar ce se respectă:
activ, până la extrema intensitate, în
educarea multilaterală a mulțimei, și
o atitudine categorică față de toți vrăș-
mașii liberei înaintări!

Intâmplările ne sânt mărturie, că
sub raportul acesta noi ne-am făcut
complet datoria. Spiritul întronat de
noi în ziaristica noastră națională a
fost acela care convenia timpului. A
trebuit să renunțăm la formele gre-
oaie, la pedantismele tradiționale, să
dăm căldură și temperament unde
trebuie, pentruca să accelerăm, întru
cât s'ar putea, mersul dezvoltării tre-

bilor noastre politice și culturale. Și
nu mai e nici un secret, că, grație
acestei atitudini, simpatiile pentru foaia
noastră au crescut și numărul adver-
sarilor s'a sporit proporțional. Nu vor-
bim numai de procurori, cari se țin
ca scaiul de noi, pedepsindu-ne, dar
ne gândim la acel număr de naturi
ciudate, cari s'au simțit jignite de mo-
dul limpede cum am ținut să servim noi
adevărul.

Iubit, sau urgisit, însă pururea răs-
cetit, ziarul nostru și-a făcut drumul
larg, pururea înainte, în luptă, punând
umărul, sau punând degetul în ră-
nile dureroase, în timp ce suratele ce-
lelalte vegetau în umbră. La „Drape-
lul” spiritul burghezului se lăfăia
într'o dulce seninătate, stând la pândă
după perdeaua, trasă peste o somno-
lență divină și Banatul pornea spre
o reală desagregare. La „Gazeta” se
reeditau un soi de clișee sarbede, o
serie de litere moarte, cari nu aveau
nimic comun cu lumea din afară și
reprezenta genul cel mai sterp de zia-
ristică mucegăită. Iar drept-credincio-
sul „Telegraf” dădea din cap mereu,
că aprobă și așteaptă îndulcirea de
sus, în vreme ce școalele se închideau
una câte una! Nimic nu-i lega pe acești
tovarăși, între sine. Vrășmași unii față
de alții, cu serviciul angajat de diferite
grupări, ei nici măcar nu se suferiau
reciproc. Și rar de tot mai străbătea
în afară vestea existenței lor vegetale.

Și a fost de ajuns o mică mișcare
mai tumultuoasă din partea noastră
pentru ca să-i zgâlțâie din somn. Și
cum aud, că cetele de dușmani ai
noștri pornesc cu buciom de perzare
în contra noastră, își scutură și con-
frații, uitați de oameni și de Dum-
nezeu, greutatea de pe ochi și se în-
șiră, ca niște flămânzi de glorie, la
campania asta desnădăjduită. Iată-l pe
Samurache ținând praporul lui A.
C. Popovici și făcându-și bătrâna de
rușine prin panglicele scoase pe nas
de acest strigător de bălcu.

Iată-l pe Păcățianu în „Telegraful”,
cel proteguitor al tendințelor pacifică-
toare, cum caută să ne înhațe și el
de pulpană. Și isonul îl ține tot bur-
ghezul oportunist din Lugoj, care stă
la pândă, asmuț și se încruntă. Vai,
bunii noștri tovarăși, *in partibus in-
fidelium*, cum se înțeleg ei acum de
bine și ce nădejde pe capul lor, că
acum le-a venit apa la moară!

Dar stați, nu vă îmbulziți! Armonia
asta între voi, nu ne sperie, căci este
armonia celor slabi! La plăcinte ați
fost totdeauna înainte și la fapte tot-
deauna nevoiași. La intrigi și la insi-
nuări ați fost pururea stornici și cu
dovezile ați întârziat în mod scanda-
los. Voi nu sânteți decât răsunetul
neisbândeii voastre eterne și nu cău-
tați decât să pescuiți acum, în apele
turburate, prin modul servil cum vă
deschideți largi coloanele voastre pen-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

UMBRELA.

De Guy de Maupassant.

Dna Oreille era foarte econoamă. Ea cu-
noștea valoarea banului și căuta totdeauna
să-i înmulțească. Servitoarea sa suferise multe,
fiindcă stricase coada coșului: dl Oreille că-
păta bani de buzunar cu multă greutate, căci
dnei Oreille îi venea greu de tot când trebuia
să dea bani. Parcă i-se rupea ceva din in-
imă, de câte ori trebuia să facă o cheltuială
mai mare, deși indispensabilă și dormea rău
noaptea următoare.

Dl Oreille zicea mereu nevastei sale:

— Ar trebui să fii mai galantă, căci noi
nu ne cheltuim nici măcar venitul.

Ea răspundea:

— Nu se știe ce se poate întâmpla. E mai
bine să ai mai mult, decât mai puțin.Ea era o femeie mărunțică de 40 de ani, iute,
sbârcită, curată și nervoasă.Bărbatul său se plângea în totdeauna, de
lipsurile pe cari îl făcea să îndure. Erau unele
cari îi erau rușinoase, pentrucă îi atingeau
demnitatea.Era funcționar superior la ministerul de răz-
boi, rămas acolo numai ca să mărească veni-
turile neîntrebuințate ale casei, după statul so-
ției sale.De doi ani venea la birou cu o umbrelă
ruptă, care provoca risul colegilor. Apoi să-
tul de spiritele lor, rugă pe dna Oreille să-i

cumpere o umbrelă nouă. Ea cumpără una de
opt franci și jumătate, articol de reclamă în-
tr'un mare magazin. Funcționarii, văzând um-
brela cea nouă, atât de obișnuită în Paris, re-
începură glumele și Oreille suferi mult. Um-
brela nu era bună de loc. În trei luni se strică și
veselia fu generală în minister. I-se făcu chiar
un cântec, care se auzea toată ziua în imensa
clădire.

Oreille supărat porunci nevastei, să-i cum-
pere altă umbrelă de mătase fină, de 20 lei
și să-i aducă factura justificativă.

Ea cumpără una de 18 lei și roșie de su-
părare, zise soțului său:

— Să o ai cel puțin cinci ani.

Oreille avu un adevărat succes la birou.

Când se întoarse seara acasă, nevastă-sa
aruncând o privire neliniștită umbrelei, zise:— N'ar trebui s'o lași strânsă cu elasticul,
căci mătasea se taie. Trebuie s'o păzești că
n'o să-ți cumpăr alta așa curând.Ea o luă, trase inelul și-o scutură. Ea ră-
mase cu gura căscată, când văzu o gură ro-
tundă, ca un bănuț, în mijlocul umbrelei. Era
o arsură de țigare.

Ea îngână:

— Ce are?

Bărbatul său răspunde liniștit, fără să se
uite:

— Care? Ce? Ce vrei să zici?

Mânia o gătuia, nici nu putea să mai vor-
bească.— Tu... tu... tu... ai ars... umbrela... ta. Tu...
tu... tu... ești nebun! Vrei să ne ruinezi.

El se întoarse galbin la față.

— Ce zici?

— Zic că ți-ai ars umbrela. Iată-o!

Și repezindu-se la el ca și cum ar fi vroit
să-l bată, îi puse cu violență sub nas, mica
arsură rotundă.El rămase încurcat înaintea acestei nenoro-
ciri, bolborosind.— Asta, asta... ce este? Eu nu știu. N'am
făcut nimic, îți jur că nimic. Nu știu ce-i cu
umbrela asta.

Acuma ea începu să strige.

— Pariez că ai făcut glume cu ea la birou,
ai făcut pe fudulul și ai deschis-o s'o arăți.

El răspunde:

— Am deschis-o o singură dată, să le arăt
cât era de frumoasă. Iată tot. Jur că e așa.Dar ea bătea din picioare de supărare și îi
făcu una din acele scene, care fac casa unui
om liniștit, mai temută ca un câmp de bătae.Ea cârpi gaura, cu o bucată de mătase, tă-
iată din umbrela stricată, care se și decolo-
rase; a doua zi Oreille plecă unil cu umbrela
cârpită. O puse în dulap și nu se mai gândea
la ea fără să-și încrețească fruntea.Cum se întoarse seara acasă, nevastă-sa îi
și smunci umbrela din mână o deschise să-i
vadă starea și rămase înăbușită înaintea unui
dezastru ireparabil. Era sfârtecă de o mul-
țime de găuri mititele, parcă ar fi golit de-
asupra o pipă aprinsă. Era perdată, perdată
pentru totdeauna.Ea privea fără să zică nimic, nemai putând
scoate nici o vorbă. Văzu și el stricăciunea și
rămase încurcat.

tru cel dintâi venit cu pizmă și vorbe fără control.

Nu, dragi tovarăși ai presei române dela noi, de-o astfel de armonie de acțiune să ne ferească Dumnezeu, căci nu ne vom prinde în horă cu voi. Veniți pe terenul nostru, dacă voțiți! Invățați a avea convingerile voastre, spuneți adevărul fără teamă și veniți să rivalizăm în muncă cinstită pentru gonirea minciunii din situațiile ce ni-s'au creiat prin atâta neputință și vorbă deșartă! Incercarea voastră solidară este o pornire nevolnică de a distruge și se va răsbuna împotriva voastră, căci nu uitați, că cei slabi se distrug ei singuri pe sine, înainte de-a putea duce o campanie la vre-o biruință!

Inconștiență criminală. Conformându-ne declarațiilor ce ne-am făcut reciproc în scopul de-a feri pătura țărănilor de otrava conflictelor noastre interne, noi, cei din jurul acestui ziar, ne-am dat toată silința ca în coloanele „Tribunei Poporului”, — care este organul nostru popular, — să nu îngăduim nici cea mai palidă resfringere a acestor conflicte. S'au făcut repetite apelări în acest scop din partea dlor Dr. Nicolae Oncu, R. Ciorogariu și Sava Raicu, ca de pildă în faimoasă adunare dela „Vas”, precum și cu ocazia consfătuirilor de dinaintea adunării publice. Și în deosebi cu ocazia consfătuirilor din urmă am obținut asigurări categorice din partea dlor Goldiș, Dr. Șt. C. Pop și Dr. Ioan Suci, că vor preveni și ei la rândul lor, orice încercare de-a strecura în sufletul țărănilor otrava jafalelor sfâșieri din sinul păturei conducătoare. Spre marea noastră uimire ni-e dat însă să vedem, cum detractorii noștri și-au călcat azi și legământul acesta sfânt, dedându-se la o faptă de-o criminală inconștiență. În numărul popular de astăzi al „Românului”, ei retipăresc adică din „Gazeta Transilvaniei” atât atacul ignobil împotriva distinsului profesor universitar Simeon Mândrescu cât și deșănțata „scrisoare” a dlor A. C. Popovici și-a puținilor dsale sateliți. Manopera aceasta a „Românului” de-a infiltra germeii veninoși

ai discordiei și în sufletele țărănilor, o dăm în judecata oamenilor de bine și-i întrebăm c'o legitimă mâhnire, nu cred oare că e de-a-dreptul criminală inconștiența aceasta a „autorizaților”?

Di Goga și „Budapesti Hirlap”. „Budapesti Hirlap” publică abia azi scrisoarea dlui Octavian Goga, deși i-a fost trimisă cu patru zile înainte. Dar nu pentru că ar fi ezitat s'o publice, ci pentru că ține să-i dea importanța cuvenită publicându-o la loc de frunte. Firește scrisoarea dlui Goga e pentru „Budapesti Hirlap” un nou prilej pentru a-și reedita clișeele imperialiste. Cu obișnuitele aiere de grandilocvență academiciană «B. H.» îl sfidează înainte de toate pe dl Goga pentru demnul dsale gest, prin care a refuzat grațiarea și a cerut numai dreptate. Pentru «B. H.» e lucru mai nobil să cerșești milă, decât să-ți ceri dreptul firesc. Spune că prin atitudinea asta a sa dl Goga s'a coborât la același nivel cu conștiențistii dsale semidocti, fanatici și orbiți și că nici superioarele dsale calități nu l'au putut descătușa din robia apucăturilor obișnuite la agitatorii de meserie. Purcede apoi să repete iarăși că soarta Românilor din Ungaria e cât se poate de trandafirică și mai fericită decât a celor din România; că putem susține școala câte numai vrem, că sântem părtași la toate beneficiile constituționale, că nu sântem asupriți, nici prigoniți, că ciangăii din Moldova se prăpădesc de gerul administrației române, că Scotus Viator e un agent călător, că procese de felul celui al dlui Goga în Prusia, Rusia, Franța de pildă nici nu se poate închipui, după ce acolo se procedează foarte sumar cu «agitatorii», fiindcă sânt robi cu adevărat și în sfârșit că nu statul, nu Ungurii, ci numai bisericile române sânt vinovate de starea înapoiată a țărănimei române din Ungaria.

Lecțiunea aceasta pretențioasă și scâlămbăiată, de-o ignoranță infumurată și o reacdință expresă, i-se face unui scriitor cult în senzul european cel mai înalt. Imprejura-

rea aceasta credem că va îndemna pe mulți dintre condeiele ungurești mai emancipate să contribuie la restabilirea adevăratei importanțe pe care o are osândirea dlui Goga.

Ziarele cartelate. „Gazeta” din Brașov „Românul” din Arad („Drapelul” va apărea numai peste trei zile) publică azi, probabil din condeiu secătorei de Scurtu, un atac meritat împotriva distinsului profesor universitar dl Simeon Mândrescu, care a refuzat de-a se face instrumentul comparșeriei, — vorba dlui Branice, — Aurel Popovici — Scurtu și a luat o atitudine demnă, loială și românească atât în chestia „Tribunei” cât și în chestia Lalescu. Umbla năbădăiosul de Scurtu după iscălituri contra „Tribunei” și o recunoaște singur, că dând manopera asta dl profesor Mândrescu pe față, n'a mai putut îndura mai departe pe oameni în eroare. În România avem cel puțin 30—40 de mii de frați emigrați și au iscălit 15—20 de inși. Dl Mândrescu se poate convinge și din aceasta procedură față de dsa, cu ce loialitate am fost și sântem noi tratați de săptămâni de zile de campania Popovici — Scurtu.

„Agitatori” achitați. Din Ibașfalău ni-se telegrafiază: Azi a avut loc în năntea tribunalului de aici procesul de „agitație” a celor 32 de alegători români din Sâncel. Toți acuzații au fost achitați.

Sedința camerei. În mijlocul unei somnolențe generale opozanții de rigoare, justițierii, au continuat azi obstrucția la discuția pe articole. Kossuthiștii dimpreună cu clericaliștii nu vădesc nici cel mai mic interes pentru obstrucție și în asemenea împrejurări nu e exclus ca oțioasa sporovoială să contenească cătră sfârșitul lunii acesteia. Oratorii de astăzi n'au adus nimic nou, nimic vrednic de remarcat în discuție.

Ei se priviră, apoi el își plecă ochii în jos, ea îl lovi în față cu umbrela și strigă regăsindu-și vocea într'un avânt de furie.

— Ah! canalie! canalie! ai făcut-o într'adins! Dar ai să mi-o plătești! N'o să mai ai...

Și scena reîncepu. După o oră de ceartă d'abia putu să se explice. Jură că nu știa nimic, că asta nu putea fi altceva decât o răsbunare sau răutate.

Sonoria îl scăpă. Era un amic care venea să mănânce la masă la ea.

D-na Oreille îi spuse întâmplarea. Cât despre cumpărat alta nici vorbă.

Amicul argumenta cu dreptate:

— Atunci Mme Oreille o să i-se strice hainele, cari costă mai mult.

Mărunțica femeie, tot furioasă, răspuse:

— Atunci va lua o umbrelă ordinară, eu n'o să-i mai iau alta nouă de mătasă.

La acest gând Oreille se revoltă.

— Atunci o să-mi dau demisia! Căci n'am să mă duc la minister cu o umbrelă ordinară.

Amicul zise:

Acoperiți-o asta, nu costă scump.

Dna Oreille supărată, spuse:

— Trebuie cel puțin opt lei pentru acoperit. Opt și cu optsprezece fac douăzeci-și-șase de lei. Douăzeci-și-șase de lei pentru o umbrelă, dar e o nebunie, nebunie curată!

Amicul bietului burghez avu o inspirație:

— Duceți-vă să o plătească soc. de asigurare. Companiile plătesc obiectele arse. Numai ca nenorocirea să fi avut loc în casa d-voastre.

După acest sfat dna Oreille se liniști, apoi

după o minută de gândire zise bărbatului său.

— Mâne înainte de a te duce la birou, dute la soc. Maternelle, fă să se constate starea umbrelei și cere costul ei.

Dl Oreille tresări și zise:

— Niciodată n'o să îndrăznesc. Am pierdut optsprezece lei și cei cu asta, doar n'o să murim.

El eși a doua zi cu un baston. Era frumos din fericire.

Rămasă singură acasă, dna Oreille nu putea să se consoleze de pierderea celor optsprezece lei. Ea avea umbrela dinainte pe masa din sufragerie și o tot învătea fără să ia vre-o hotărâre.

Gândul asigurării îi venea mereu în minte, dar ea nu îndrăznea să înfrunte privirile ironice ale domnilor, care o vor primi; căci ea era foarte timidă în lume, roșind pentru un nimic, încurcată când trebuia să vorbească cu necunoscuți.

Însă regretul celor optsprezece lei o făcea să sufere ca o rană. Ea nu mai voia să se gândească, dar amintirea acestei pierderi o ustura fără încetare. Ce să facă? Ceasurile treceau și ea nu se hotăra la nimic. Apoi deodată, ca și hoții cari se hotăresc brusc, își luă hotărârea.

— Mă voi duce și voi vedea.

Dar trebuia mai întâi să prepare umbrela, ca dezastrul să fie complet și cauza ușor de susținut. Ea luă un chibrit de pe sobă și făcu între balene, o arsură mare, largă ca o mână; apoi învărti ușor ceea ce mai rămăsese din

mătase, o fixă cu o coardă elastică, își puse șalul și pălăria și scobori grăbită spre strada Rivoli, unde era soc. de asigurare.

Dar pe măsură ce se apropia, micșora pasul. Ce-o să spue? Ce-o să-i răspundă?

Ea privea numărul caselor. Mai avea 28. Foarte bine! va avea timp să se gândească și ea mergea din ce în ce mai încet. Deodată tresări. Iată ușa pe care e scris cu litere de aur: „La Maternelle companie de asigurare contra incendiului”. Așa de repede. Se oprî o secundă neliniștită, rușinoasă, apoi trecu, se întoarse, apoi trecu din nou, apoi iar se întoarse.

Ea își zise în ține:

— Trebuie să mă duc cu toate acestea. Mai bine mai degrabă decât mai târziu.

Pătrunzând în lăuntru simți inima bătându-i cu putere.

Întră într'o odaie mare cu ghișeuri de jur împrejur și la fiecare, se zărea printr'o fereastră un cap de om, corpul era mascat printr'un petec de lemn.

Un domn apăru ducând niște hârtii. Ea îl întrebă timidă:

— Domnule, vă rog ați putea să-mi spuneți unde trebuie să mă adresez pentru plata obiectelor arse.

El răspuse vorbind tare:

— La întâiul la stânga, la biroul sinistrelor.

Acest cuvânt o intimidă și mai mult; ea avu gândul să fugă, să sacrifice cei optsprezece lei. Dar la gândul acestei sume îi reveni

In fața urnei.

București, 16 Febr. v.

În orele în cari scriu aceste rânduri, alegătorii colegiului I. de Cameră merg la urnă. E ziua întâie a votării. În zilele de 18, 20, 22 și 24 vor avea loc alegerile la celelalte colegii.

Înainte încă de a cunoaște primele rezultate e bine să aruncăm o ochire asupra situației. Nu voiesc să fac un prognostic, o prooroci e, care mâne sau poimâne poate fi răsturnat. Voiesc însă să fac o mică reprivere asupra campaniei electorale. Ea va înlesni poate înțelegerea rezultatelor electorale.

Guvernul dlui Carp a venit la putere acum șase săptămâni. Imediat după venirea lui, opoziția, mai ales partidul conservator-democrat al dlui Tache Ionescu a început o campanie neobișnuit de violentă contra lui. Acuzațiunea de căpetenie ce i-s'a adus e că partidul conservator a venit la putere contra voinței poporului. Într'adevăr indicațiile corpului electoral rostite în 18 alegeri parțiale în cursul celor trei ani din urmă au fost totdeauna contrare partidului conservator. Din acele 18 alegeri, 9 au fost luate de partidul conservator-democrat, 8 de liberali și numai unul singur de conservatori.

Obiecțiunea opoziției nu este prin urmare neîntemeiată. Partidul dlui Tache Ionescu se bucura de o popularitate mare, cum rar s'a văzut în România. Partidul dlui Carp era dimpotrivă puțin popular, foarte slab electoralic-ște și neorganizat.

Dacă în punctul acesta opoziția avea multă dreptate, nu ieste însă mai puțin adevărat că indicațiile electorale nu impun suveranului nici o obligațiune legală. În senzul constituției Maiestatea Sa Regele are dreptul de a numi orice guvern, fără a-și depăși marginile atribuțiilor sale. Regele Carol a făcut uz de acest drept și-a chemat la putere partidul de sub șefia dlui Carp. Găsim că actul suveranului a pornit

dintr'un sentiment de dreptate morală. Un partid, fie și slab electoralic-ște, care însă întrunește o sumă atât de însemnată de forțe personale ca partidul conservator al dlui Carp, trebuia să capete, după o opoziție lungă de 10 ani, puțința de a-și desfășura forțele, de a și cheltui talentele spre binele țării. Oameni ca dnii Carp, Filipescu, Maiorescu, Marghiloman, Delavrancea, Arion aveau dreptul moral de a căpăta puterea în interesul țării. Dl Tache Ionescu e un om destul de tânăr, de vre-o 53 de ani, și va mai avea ocazie să cârmuiască țara.

Chemând deci pe dl Carp la putere, Regele nu a violat întru nimic constituția. Violarea ei ar începe numai în momentul când voința țării, exprimată în alegerile generale, s'ar rosti împotriva guvernului numit de Maiestatea Sa, fără însă ca guvernul să fie dimis (deși mai rămâne dreptul de noua dizolvare al Suveranului neatins).

După numirea guvernului a început numai decât în opinia publică un curent foarte favorabil guvernului. Situația lui politică, la început foarte slabă, se îndreptă în primele 3—4 săptămâni pe fiecare zi. Sorțile lui de izbândă au fost mărite, în loc să scadă, și prin cartelul încheiat de cele două partide de opoziție, deoarece unirea vechilor adversari înverșunați, liberalii și conservator-democrații, a provocat multe resentimente. Cartelul a fost socotit chiar ca imoral.

Dacă însă la început curentul opiniei publice s'a manifestat tot mai puternic pentru guvern, în jumătatea a doua a celor 6 săptămâni de campanie electorală, simpatiile pentru guvern au început să scadă întru câtva. Cauza pare a fi în parte ingerințele electorale pe cari administrația și-le-a îngăduit în multe locuri. Chiar și expulzarea lui Lalescu a făcut mult sânge rău. Spiritul public din România e totdeauna pornit spre cel apăsător, prigonit sau nedreptățit. Ingerințele administrației au provocat multe resentimente și au îmbunătățit întru câtva

situația opoziției. Aceasta la rîndul ei a căutat să le exploateze, mărindu-le adesea peste cuviință. Nu se poate tăgădui însă că administrația a făcut bunăoară ingerințe spre a împiedeca unele candidaturi ale partidului naționalist. La Dorohoi dl Buțureanu și la Prahova dl Cuza au fost împiedecați de a-și prezinta candidaturile la colegiul III prin manopere nedemne de-o administrație cinstită.

Spiritul public a mers deci în cursul campaniei electorale într'o linie ascendentă și o urmă descendentă pentru guvern. A fost o undă care s'a ridicat și s'a coborât puțin pe urmă. Totuși nu se poate spune că guvernul ar fi pierdut toate simpatiile câștigate la început.

Partidul dlui Iorga a făcut și el, cu șeful ei în frunte, o puternică agitație electorală.

Această e o schițare aproximativă a stării generale a spiritelor, acum când cel dintâi rînd de alegători se prezintă la urnă. Pronosticul general ce se face e o majoritate guvernamentală pronunțată, dar ceva mai slabă decât în alte alegeri. Opoziția speră să ia 40—60 de locuri la Cameră și Senat. Dar peste 8—10 zile vom ști totul.

Correspondent.

Alegerile de Miercuri.

Despre alegerile de Miercuri, »Seara« din București scrie următoarele:

«Ieri s'au făcut în 30 județe alegerile la colegiul I de Cameră.

Lupta electorală de și a fost foarte vie, n'a fost turburată de scandaluri și bătăi. S'a putea spune că rare ori s'au făcut alegeri într'o liniște atât de perfectă și fără ingerințe din partea guvernului.

Cu toate acestea rezultatul acestor prime alegeri a fost foarte satisfăcător pentru guvern.

Din 75 locuri de deputați câte sînt la colegiul I de Cameră, partidul conservator guvernamental a cucerit 55.

La București au fost aleși conservatorii:

— Sunt Doamna Oreille. Noi sîntem asigurați la Maternelle și vin să cer prețul acestei umbrelor arse.

Ea se grăbi să urmeze de teama unui refuz:

— Cer numai să o acoperiți.

Directorul încurcat spuse:

— Dar Doamnă... noi nu sîntem negustori de umbrelor. Noi nu putem să ne însărcinăm cu astfel de reparațiuni.

Mărunțica femeie simți curajul revenindu-i. Trebuia să lupte. Va lupta. Ea nu se mai temea și zise:

— Cer numai prețul repartiei că o dreg eu.

Domnul părea confus.

— Dar Doamnă lucrul e prea mic. Nu ni-se cer niciodată îndemnități pentru accidente de o atât de mică importanță. Gândiți-vă și d-v. că nu putem plăti: batistele, mănușele, măturile, papuci și toate lucrurile cari sînt expuse întotdeauna la stricăciunile focului.

Ea deveni roșie mîniindu-se:

— Dar Domnule mi-a ars în Decembrie trecut soba, care ne-a făcut pagubă de cel puțin 500 lei. Domnul Oreille n'a cerut nimic atunci. E drept ca acum să-mi plătești umbrela.

puțin curaj și se urcă încet, obosită, oprindu-se pe fiecare treaptă.

La întâiul văzu o ușă, la care bătău. O voce limpede strigă dinlăuntru.

— Întră.

Ea intră și se găsi într'o odaie mare, unde trei domni, în picioare, decarați, solemn, vorbeau.

Unul din ei întrebă:

— Ce doriți Doamnă?

Ea nu-și mai găsea vorbele și murmură:

— Eu vin... vin... pentru... pentru un sînistru.

Dl. politicoș arată un scaun.

— Ședeți mă rog, sunt al Dv. imediat.

Și întorcându-se către ceilalți reluă conversația.

— Compania Domnilor nu se crede angajată către Dv. pentru mai mult de 400.000 lei. Noi nu putem admite cei 100.000 pe cari îi cereți în plus. Stima dealtminteri...

Unul din ceilalți doi îl întrerupe.

— Asta ajunge Domnule, tribunalele vor decide. Noi ne retragem.

Și eșiră după mai multe saluturi ceremonioase.

Oh! dacă ar fi îndrăsnit să plece cu ei ar

fi făcut; ar fi fugit lăsând totul. Domnul se întoarse și zise:

— Ce doriți Doamnă!

Ea vorbi cu greutate:

— Eu vin pentru... pentru aceasta.

Directorul plecă ochii cu mirare, spre obiectul pe care ea îl arăta.

Ea încercă cu o mîna tremurătoare să desfășure elasticul și desfăcu după câteva sforțări, scheletul sdrențuit al umbrelor.

Directorul zise cu un ton milos:

— Imi pare foarte prăpădită.

Ea răspunse ezitând:

— M'a costat douăzeci lei.

El se miră:

— Adevărat?

— Da era excelentă. Eu vreau să vă fac să constatați starea ei.

— Foarte bine, văd foarte bine. Dar nu înțeleg, în ce mă privește pe mine asta.

O neliniște o cuprinsese. Poate această companie nu plătea obiectele mici și zise:

— Dar... ea e arsă.

Domnul nu negă:

— Văd foarte bine.

Ea tăcu nemai știind ce să spună; apoi deodată spuse repede:

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea bănelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

N. Filipescu, D. Dobrescu, D. Șolimescu Virgil Arion, Al. Marghiloman, față cu

Opoziția unită: Take Ionescu, M. Ferechide, B. M. Missir, E. Culoglu, B. Păltineanu.

Opoziția unită a luat numai 13 locuri, dintre cari revin 6 liberalilor și 7 conservatorilor-democrați.

La locurile unde s'au declarat balotajii, candidații guvernamentali au întrunit aproape toți cele mai multe voturi, așa că se poate deduce că și acele locuri vor fi câștigate de partidul conservator.

Liberalii aleși sunt d-nii C. Ghișescu la Suceava, Al. P. Anastasiu la Tecuci, Ioan T. Ghica la Vlașca, Al. Iliescu la Olt, I. G. Duca la Vâlcea și N. Săveanu la Putna.

Conservatorii-democrați aleși sunt d-nii Take Ionescu și C. Cantacuzino-Pășcanu la Roman, Nestor Cincu la Tecuci, St. Pop la Romanați, Sebastian Moruzi la Suceava, Teodor Costescu la Mehedinți și N. P. Guran la Dolj.

S'au declarat balotajii pentru câte un loc la Vlașca, Argeș, Dolj, Gorj, Brăila, Mehedinți și Putna.

Dintre fruntașii opoziției au căzut în alegeri dl I. C. Brătianu, șeful partidului liberal la Botoșani și dl C. Dissescu conservator-democrat la Olt.

Dintre fruntașii conservatori, dl I. Lahovary, ministrul domeniilor a rămas în balotaj la Vlașca.

Rezultatul alegerilor dela colegiul I de Cameră nu e satisfăcător pentru opoziție.

Liberalii și conservatorii-democrați luptând uniți se așteptau să cucerească între 35 și 40 locuri la colegiul I de cameră.

Chiar unii conservatori guvernamentali credeau că opoziția va lua la acel colegiu între 20 și 25 locuri.

A surprins în special publicul rezultatul alegerilor dela Botoșani, Iași, Argeș și Dolj, unde opoziția se credea stăpână pe situație.

Dl Brătianu care n'a candidat decât la Botoșani, rămâne să candideze din nou la alegerile parțiale.

Alegerea dlui Ioan Lahovary, la balotajul dela Vlașca poate fi considerată ca sigură.

E de observat că județele și orașele princi-

pale din țară au dat câștig de cauză guvernului.

În general, rezultatul alegerilor de ieri e foarte mulțumitor pentru guvern și acest rezultat, cum e și natural, va influența alegerile dela celelalte colegii.

O voce liberală.

»Voința Națională«, organul partidului liberal, înregistrând rezultatele zilei dintâi, scrie:

»Niciodată și sub nici un guvern, la alegerile generale — afară de 1907 când guvernul liberal n'a opus contra-candidați fruntașilor partidelor adverse — opoziția n'a luat atâtea locuri la colegiul I de Cameră ca de data asta.

În cazurile cele mai favorabile pentru opoziție, nici un guvern n'a pierdut mai mult de 10—15 locuri la toate colegiile de Cameră și Senat.

Pentru „Drapelul“.

N'avem decât să-i punem față în față propriile dsale texte, ca să se învedereze pe deplin absoluta loialitate în discuțiune a dlui Braniște și respectul ce-l are față de cetitori și pe acela ce-l are — ar trebui să-l aibă, — chiar față de sine însuș. Procedul dsale — se va vedea — aparține într'adevăr unei școale mai înalte de cinste ziaristică, demnă de „savantul“ presei noastre. Publicul să citească și să învețe toți câți în materie de tupeu vor să se edifice.

În numărul de Sâmbătă al ziarului său, părându-i-se că cunoscutul articol infamant la adresa noastră din „Gazeta“ n'ar fi conținut destule infamii, a grăbit și dsa să mai adauge la ele. Și a scris textual:

«De deosebit interes sunt expunerile relative la epoca dela 1905 până la 1910 când frământările oculte de a-și da arama pe față, ajunseră culmea. E pagubă că din acel șir de fapte constatate (!) și restabilite (!) lipsește acel număr, pe care l'a scos «Tribuna Poporului» în limba maghiară, pentru a face curte contelui Stefan Tisza, când acesta în mijlocul unei mari învâlmășeli venise în fruntea destinelor țării. Acest număr, scos în limba maghiară (Nr. 198 ediție separată din 10 Nov. 1903) va rămânea nu numai unic în presa română, ci totodată cea mai palpabilă dovadă a pretensei «intransigente» cu care para-

dează din când în când «Tribuna» pentru cei mai slabi la cap».

A doua zi am venit și am arătat în „Tribuna“, precum o știu cititorii, că articolul din chestiune ieste al dlui Vasile Goldiș, azi director de ziar, că d-sa l'a scris și în românește și în ungurește și că a d-sale a fost și ideea de a-l scoate în ungurește. Știam că-l atingem foarte neplăcut cu declarația asta pe dl Braniște, cum nu și-a închipuit că lovind în noi va nimeri pe amicul său dl Goldiș, dar ce era să facem, când mai întâi, iera un fapt, pe care dl Goldiș nici nu-l neagă, căci e știut notoric în Arad, și a doua, cum să putea pedepsi singură mai bine crasa reauacredință a dlui Braniște! Căci închipuiți-vă acum ce infamie n'ar mai fi scos la adresa noastră dacă din întâmplare articolul ar fi fost scris de pildă de sârmanul Russu-Șirianu, care e mort și care e calomniat acum în coloanele ziarelor cartelate într'un mod care poate fi obișnuit cel mult între canibali. O, ar fi fost o serbătoare pentru elegantul domn Braniște. Așa, o făcu lată și acum nu e decât în consecvență cu sine însăș, când crede că poate și mai departe mistifica. Noi am spus că nu-i rămâne dlui Braniște, decât ori să retracteze și să facă amendă onorabilă, fiindcă de e adevărat ce a scris, ele se refer toate la adresa dlui Goldiș, care e autorul și nu la adresa noastră, — ori să tacă. N-a făcut, nici una nici alta, ci a făcut, ceea ce firește, nu puteam prevedea ni-a scos limba.

Iată într'adevăr ce scrie în cadrele unui articol de fond în numărul de azi al monitorului său:

Între asemenea împrejurări nu ni-a surprins de loc, că la șirele »Drapelului« de Sâmbătă, încearcă »Tribuna« să deplaseze întreaga chestie desvâind tot pe dl Goldiș ca autor al celebrului Nr. al »Tribunei« apărut la 1903 în limba maghiară. (Adică-te trebuia să spunem că nu dl Goldiș la scris ca să nu »deplasăm« chestia. Red. »Trib.«)

„Aceasta desvâlire cu care crede „Tribuna“ că m'a dezarmat, mă îndeamnă să scriu aceste șire, la acest loc, ca să declar că nu am nici un motiv a retracta ceva din ce am scris, cu atât mai puțin de-a face amendă onorifică: din contră susțin tot ce-am scris, căci multe condeie oneste a exploatat oculta „Tribunei“ în scopurile sale ascunse“.

Asta însemnează, că atunci când nu mai ai ce zice, când te simțеști strîns cu ușa, și bărbăție nu ai, laș nu vrei să fii, îți mai rămâne a lua un subterfugiu: scoți limba adversarului. Metodul se propune în cursurile superioare ale școalei înalte ziaristice, pe care li-a făcut „savantul“.

Și acum am putea și încheie incidentul acesta mai nou cu simpaticul nostru domn Braniște, ne vom lua osteneala mai târziu, când își va termina rolul, să arătăm pe de-antregul rostul d-sale în acest regretabil conflict, bunăvoința câtă a depus-o ca el să se aplaneze, munca pe care a desfășurat-o pentru încheierea „solidarității“ și să-i facem și cuvenitele corecturi paginilor de istorie contiporană pe cari ni-li-a dat mai dăunăzi. Deastădată ne mărginim să relevăm un pasaj încă din articolul său de azi: Făcând pe avocatul dlui Goldiș, spune către sfârșit:

„Mie nu mi-a confiat dl V. Goldiș nimic din secretele bucătăriei „Tribunei“ dar eu i-am urmărit, ca fost coleg la catedră, cu mare luare aminte activitatea și așteptam cu certitudine matematică momentul izbucnirii crizei.“

Trebuie să recunoaștem că aici are dl Braniște dreptate. Acum decând dl Goldiș, din prea bine cunoscute motive, a spart pacea și înțelegerea în Arad, s'a reînprospătat în societatea d'aici una dintre vorbele d-lui Braniște devenite celebre (știți că are mai multe celibrități de astea „pânda“, „alarm“-ul ș. a.) spuse înainte cu zece ani la venirea d-lui Goldiș în Arad. Se întâlnește atunci dl Braniște cu un domn în gara din Arad, care îi spuse noutatea, că dl Goldiș, se pensionează din Brașov și vine ca secretar de consistor în Arad.

— Da! — a exclamat dl Braniște! — ducă-l numai arădanii pe Goldiș acolo, e destul el singur să spargă societatea din Arad.

Directorul simțind minciuna zise rîzând:

— Spuneți și Dv, doamnă, dacă nu e de mirat că domnul Oreille care n'a ceut nimic pentru o pagubă de 500 lei, să ceară o reparație a umbrelei de 4—6 lei.

Ea nu se încurcă de loc și răspunse.

— Pardon domnule, paguba de 500 de franci privea buzunarul dlui Oreille pe când paguba de 18 lei privește pe doamna Oreille și nu e acelaș lucru.

El văzu că n'o să scape și că o să piardă toată ziua, întrebă resignat:

— Spuneți-mi cum s'a întâmplat accidentul?

Ea simți victoria și începu s'o povestească:

— Uite cum, eu am în antreu un cuer, în care se pun umbrelele și bastoanele. Eri întorcându-mă din oraș, am pus-o pe asta acolo. Ah! și trebuie să vă mai spun că drept deasupra este o scândurică de pus lumânări și chibrituri. Întind mâna și iau patru chibrituri. Frec unul se rupe, altul se aprinde și se stinge îndată. Frec al treilea tot așa.

Directorul o întrerupe ca să facă un spirit.

— Erau desigur chibriturile guvernului?

Ea nu înțelese și urmă.

— Se poate. Al patrulea luă foc și am aprins lumina, apoi intru în odaie să mă culc. Dar după un stert de oră mi se păru că miroase a ars. Mie mi-e tare frică de foc. Oh! dacă s'ar întâmpla să ardă vre-odată la noi, n'o să fie din cauza mea. De când cu focul sobei de care v'am mai spus, nu mai

sânt liniștită. Mă scol, ies, caut peste tot, miros ca un câne de vânătoare și în fine observ că arde umbrela. Probabil un chibrit a căzut înăuntru și acum uitați-vă în ce stare a adus'o.

Directorul care își făcuse convingerea în-
trebă:

— Cât socotiți paguba?

Ea făcu neîndrăsnind să fixeze suma. Apoi voind să fie gentilă spuse:

— Reparați-o Dv.

El refuză.

— Nu D-nă nu pot. Spuneți-mi cât îmi cereți?

— Dar... îmi pare că, eu domnule nu vreau să profit, să facem o învoială. Eu voi duce umbrela la un fabricant care va acoperi-o cu mătase bună durabilă și vă voi aduce factura. Vreți așa?

— Bine doamnă ne-am înțeles. Iată un cuvânt pentru casă, de unde veți încasa costul.

Și-i întinse o carte pe care doamna Oreille o luă, se sculă și eși mulțumind, grăbindu-se să iasă afară de teamă să nu-și schimbe părerea.

Ea mergea apoi veselă pe stradă căutând un mare magazin de umbrele. Când găsi unul cu aspect frumos intră și zise cu vorbă sigură:

— Iată o umbrelă de acoperit, cu matasea cea mai bună. Puneți tot ce aveți mai bun. Nu mă uit la preț.

Trad. de Const. Heraru.

Are deci dreptate când spune că i-a urmărit (la pândă!) cu mare luare aminte activitatea și aștepta cu certitudine matematică momentul izbucnirii crizei.

Momentul acesta a sosit, n'a sosit însă încă momentul celalalt, în Lugoj, pe care la rândul său dl Goldiş, ne spunea adeseori că îl aștepta cu certitudine matematică să sosiască.

Domnii se cunoșteau adică bine din Brașov, dela catedră, căreia i-au întors amândoi spatele.

Tisza contra votului universal.

Solul întunecat al împăcării cu naționalitățile și în deosebi cu Români, contele Tisza a avut un nou debut în ședința dela 2 Februarie a delegațiunii maghiare. Șeful, acest Jupiter to-nans, a extaziat din nou pe ignoranții drepturilor cetățenești ale popoarelor nemaghiare. A ridicat iar fantoma primejdurii maghiarimii prin lărgirea drepturilor politice, prin introducerea votului universal. Iar drept pildă a adus Austria unde domnește cea mai completă anarhie, în urma primirii sufragiului universal. Avertisează cu cunoscute-i elocință de profet, pe toți Ungurii de bine să nu mai aducă pe tapet chestia votului universal, care e o încercare de sinucidere națională.

Contele a spus, că nu voiește să discute chestia sufragiului universal, nu numai pentru că chestia aceasta nu se ține de afacerile delegațiunii, dar și pentru că nu e potrivit scopului a scormoni chestia până nu se vor depune proiecte concrete, când apoi se va putea vorbi cu argumente pozitive și convingătoare despre dimensiunile reformei electorale. Cu această ocazie el vrea numai să protesteze împotriva unei întreruperi a lui Batthyányi, referitoare la o promisiune date de Suveran. În asemenea cazuri atitudinea Coroanei e constrinsă la raporturile care există în țările constituționale între rege și sfetnicii săi. Așa dar când Coroana ia o oarecare atitudine, o face la sfatul consilierilor și această atitudine nu trebuie nici când altfel privită, decât ca atitudinea luată la sfatul sfetnicilor săi responsabili (aprobări!) Nu privește acest lucru altfel și nu voiește să-și facă armă din situația aceasta, dar atrage atențiunea colegilor din delegațiune asupra faptului, că Coroana nu a luat în nici o formă atitudine pentru votul universal, egal și secret.

Coroana a aprobat proiectul reformei electorale a lui Kristóffy, despre care oratorul nu-și aduce aminte, dacă a fost secret ori nu, dar despre care știe pozitiv că dădea drept de vot numai la 60% dintre bărbații ajunși la 24 de ani. Coroana și-a dat consimțământul și la proiectul pluralității plănuite de coaliție. Coroana a sancționat și atitudinea guvernului actual care voiește să restrângă votul universal cu garanțe naționale și întrucât-va și intelectuale. Și dacă se vorbește despre atitudinea luată de Suveran, — abstrăgând că ea este aceiași pe care o reprezintă sfetnicii responsabili — poate spune, că Coroana nu s'a identificat nici când cu lozincă radicală a votului universal, egal și secret.

Roagă să se lase în pace această lozincă distrugătoare. (Aprobări, mișcare). Căci s'au câștigat atâtea experiențe bogate cu prilejul alegerilor.

Deputații justhiști, au intrat cu o vehemență de nedescris în lupta electorală, purtând această lozincă, cu care s'au încercat să agite și să câștige populațiunea nemaghiară, dând mâna cu extremiștii agitatori sârbi și români. (Aprobări!) Și ce-au ajuns? Să nu se spună că au avut de furcă cu nu știu ce putere și presiune, căci și celelalte partide din opoziție au avut să dea față tot cu aceiași putere. N'a putut fi dar deosebire mai mare în privința aceasta, și totuși care nuanță a

partidului independist a suferit mai mare înfrângere? Aceia care propaga ideea ultra-radicală a reformei electorale ori aceia care a voit să restrângă reforma prin garanțe naționale și intelectuale? (Aprobări!).

Dacă există vre-o chestie despre care putem constata astăzi, că afară de unii fanatici n'o dorește nimeni — aceasta este reforma electorală, radicală. Și nu știu de ce domnii delegați stăruie atât pe lângă ea când se poate vedea din apropiere nemijlocită urmarea distrugătoare a acestei reforme. Priviți ce a făcut dreptul electoral în Austria, la Germani — sub influența intelectualilor germani, la Cehi sub influența intelectualilor cehi, și în Galiția sub influența intelectualilor poloni. Cum a nimicit puterea intelectuală și morală a celor trei popoare și ce stări anarhice a creat pe toată linia.

Să se învețe din întâmplări, căci doar este o împrejurare norocoasă că putem vedea un experiment în nemijlocită apropiere, în situații analoge. Să rămână ochii deschiși iar mintea nepreocupată și atunci se va putea vedea că, da, trebuie să se facă reforma electorală, în ale cărei amănunte pot fi deosebiri de vederi, dar nu poate să existe antagonism între Maghiari în ce privește năzuința de a se restringe reforma, ca să se asigure unitatea națională și influența intelectualilor. (Aprobări vii).

„N'am spus nimic nou” a zis contele Tisza, întrerupând vorbirea justhiștului Batthyányi, care i-a răspuns. — Nu, căci sânt principiile lui, cunoscute cu prilejul campaniei electorale, când și-a desvălit întregul suflet cuprins de întunerecul clasei oligarhilor reacționari.

Dar ceia ce ne miră este locul, unde Tisza și-a spus părerea. Căci ce are a face propaganda împotriva votului universal în ședința delegațiunii, care rezolvă chestiile comune cu Austria? Iar vorbirea lui Tisza nu poate fi privită ca un răspuns dat lui Batthyányi, care a zis zilele trecute, că oribila sumă a bugetului armatei și marinei sunt în drept să o voteze numai delegații unui parlament întrunit pe baza sufragiului universal. Căci masele poporului supoartă bugetele, așadar ele să hotărească, prin reprezentanții trimiși din voiața lor, asupra primirii sau respingerii bugetelor, cari în urma sistemului actual de dare duc țara la mezat.

Vorbirea lui Tisza e o simplă farsă de scamator, care cearcă apărarea unei clase primejduite, ajunsă în urma ideilor democratice a-și simți sfârșitul aproape!

Cât cinism trebuie să fie în exponentul oligarhilor, când în fața noilor sarcini aduse pe spatele poporului, blastămă pe cei ce îi voesc binele. Cât cinism e în desvălirea neputinței regelui față de sfetnicii săi.

Dar e greșită socoteala! Căci această pervertire cinică a adevărului, că Suveranul nu ar fi promis nici când sufragiul universal popoarelor sale din Ungaria, nu va servi intenției dorite de a afișa atotputernicia clasei oligarhilor față de puterea constituțională a regelui, spre seducerea și a acelor puțini bărbați ai Ungurilor, cari doresc democratizarea Ungariei. Căci vorbele lui n'au crezare!

Incât ne privește pe noi Români, vorbirea lui Tisza servească-ne de un nou îndemn spre muncă desinteresată! Reveniți din lunga orbecare a încercărilor de împăcare, se desvăliți cea mai aprigă *activitate* întru pregătirea poporului pentru luptele ce se vor deslănțui în viitorul apropiat!

Căci declarațiunile categorice ale lui Tisza nu mai pot alimenta frigurile împăciuirii!

Lupta pentru votul universal în Ungaria.

III.

Astfel izbucni un nou conflict, care avu drept rezultat încercarea extraparlamentară și biruința cea mare a cabinetului Khuen-Héderváry, care însemnează, cum s'a accentuat și mai sus, *restitutio in integrum* a vechiului partid liberal. Cum s'a ajuns la acest rezultat uimitor la întâia vedere? Cauzele lui se pot căuta în următoarele 3 categorii mari de fapte:

a) Inteligența țării s'a îngrețșat formal de coaliția, care și-a tradat ideile. Deaceia era aplicată a sprijini o formațiune politică nouă, care venia cu promisiunea unei politici reale cinstite. În afară de aceasta, elementele progresiste ale inteligenței credeau, că noul guvern voiește să realizeze în adevăr votul universal cinstit. Contele Khuen era cunoscut ca un dușman declarat al proiectului lui Andrassy și spunea și înainte de alegeri în mod categoric, că e aderentul votului universal fără pluralitate.

b) Proprietarii mari și mijlocii, cari ajutaseră înainte cu 5 ani coaliția, ca să ajungă la putere din momentul, când partidul lui Justi pși în mod hotărât și cinstit pentru reforma electorală radicală, s'au convins, că o nouă falsificare a votului universal nu mai pot spera decât la noul partid guvernamental. Astfel majoritatea covârșitoare a latifundiarilor se grupează sub ilamura partidului național al muncii în speranță, că sub conducerea energică a contelui Tisza vor reuși să zădărnicească votul universal.

c) Dar numai acești doi aliați puternici nu ar fi fost în stare să asigure biruința guvernului, căci partidul independist are încă rădăcini puternice mai ales în sufletul poporului neaoș maghiar. Deaceia au fost puse iarăși în lucrare metodele din era liberală: alegătorii au fost terorizați prin puterea oficiilor publice sau, unde aceasta n'a folosit, au fost amețiți cu alcool ori cumpărați cu bani. După socotelile serioase și competente cheltuelile ultimei campanii electorale se urcă la cel puțin 25,000.000 de coroane, din cari a trebuit să suporte guvernul vre-o 14-18,000.000, candidații bogatani ai partidului guvernamental vre-o 4-5 milioane, iar restul opoziția. Că suma aceasta nu este exagerată sper a putea dovedi și prin experiența-mi proprie. Căci în cele din urmă săptămâni înainte de campania electorală am avut ocazie a călători în multe regiuni ale țării cu mandatul „Ligii” spre a face propagandă pentru votul universal.

Din informațiile ce am primit dela personalități dătătoare de ton atât din partidul guvernamental, cât și din opoziție, rezulta, că în cele mai multe cercuri mandatul respectiv îl va costa pe guvern cel puțin 100,000 coroane, cu toate că în multe cercuri au jertit și candidații naționali sume foarte însemnate. Chiar și în țara noastră, unde această negustorie electorală se bazează pe o lungă tradiție, opinia publică cinstită era indignată de nerușinarea acestor manipulațiuni și s'au atacat peste 50 mandate din cauza abuzurilor și a mituirii. E caracteristic, că unul dintre oratorii principali ai partidului guvernamental, în discuția asupra adresei, nici nu a cercat să acopere corupția dela alegeri, ci a făcut opoziției imputare, că și ea a lucrat tocmai cu aceleași mijloace.

Dar nici banii, alcoolul și terorismul n'au fost de ajuns. Trupele ungurești n'au putut împlini singure serviciul electoral și astfel au fost aduse spre scopul acesta cu cheltueli mari o mulțime de trupe austriace.

Mai ales în finiturile locuite de naționalită-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă = plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. = La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

țile nemaghiare ilegalitățile au trecut și peste măsura cunoscută în Europa vestică din orice chestiune ungară. Iată ce scrie un avocat maghiar, așezat într'un ținut românesc, despre întâmplările ultimelor alegeri: „Contra alegătorilor naționaliști s'a dat un ordin pretorial, în sensul căruia la adunările populare puteau să ia parte numai alegătorii. În ținuturile locuite de naționalități e obiceiul de a se încuia formal comunele cu câteva zile înainte de alegeri, fiind îngăduiți numai agitatorii partidului guvernamental a umbla prin sate, ceea ce zădărnicește cu totul organizarea partidului naționalităților. O adevărată stare de asediu se instăpânește asupra acestor ținuturi astfel încât nici locuitorii din același comună nu se pot întâlni unii cu alții. Dar candidații partidului guvernamental și direcțiile comitatelor pot să facă, în dragă voie, presiune asupra alegătorilor”. Pe lângă o asemenea moralitate publică a fost o minune, cu care s'a lăudat ministrul-președinte, că campania electorală s'a terminat „fără sânge”, adică în timp de o lună și jumătate numai 14 oameni au căzut jertfă gloanțelor jandarmerești.

Fericitul muritor din alte state ale Europei abia va putea da crezământ acestei schițări, deși ea cuprinde adevărul curat și se poate de ajuns explica prin legea electorală de azi.

Actualul sistem electoral a rămas dela 1874 înecoic nesimbdat, deși structura socială și economică a țării s'a prefăcut de atunci în mod însemnat. Poporațiunea industrială făcea la 1869 numai 4.19 procente din totalitatea locuitorilor; în anul 1900 se urcase la 13.5 procente. În 1880 erau 1197 întreprinderi cu câte 20 lucrători și mai mulți; la 1900 erau 2474. Poporațiunea orașelor cu drept municipal crescuse dela 1869 până la 1900 dela 987.000 la 1.759.000. Dar clasele desvoltate în timpul din urmă nu au drept de vot.

a) Dintre proprietarii, cari au mai mult de un jugăr catastral, 750.893 adică 54.5 procente din totalitatea proprietarilor sânt lipsiți de dreptul de vot;

b) Tot asemenea 201.510 industriași independenți, adică 59 procente din categoria aceasta n'au drept de vot;

c) 36.521 neguțatori adică 44.2% din toți neguțatorii;

d) 53.052 amployați ai statului adică 58.5% din această categorie;

e) 79.251 amployați de alt soi adică 69.6% din totalitatea amployaților;

f) 2.131.279 muncitori adică 98% dintre toți muncitorii în vîrstă peste 20 ani.

Grație acestui sistem învechit din întreagă poporațiunea țării numai 6% au drept de vot, pe când în țările mai înaintate 17-22% se bucură de acest drept. Și cei mai mulți dintre acești 1 milion alegători prin votarea pe față au devenit *sclavii politici* ai statului, ai marilor proprietari, ai institutelor de uzură și ai comitatelor. Țărănimia relativ mai neatârnată e cumpărată cu rachi și cu bani. Și praxa aceasta rușinoasă e prin lege formal legalizată, căci fiind alegerile centralizate în locul principal al circumscripțiilor, astfel încât țărani trebuie adeseori să călătorească ceasuri întregi până la locul de votare, legea permite candidatului să plătească alegătorilor săi cărușia și cheltuiala de întreținere obicinuită în partea locului.

Firește, că această vagă determinațiune face cu puțință orice corupție și astfel întreagă țara devine un singur „rotten borough”.

Așa se exercită drepturile politice în Ungaria și e de sine înțeles, că numai proprietari mari, plutocrați, advocații lor și alți ideologi pot ajunge în acest parlament. Despre camera actuală știu, că 137 dintre membrii ei aparțin clasei marilor proprietari, pe când clasa muncitorilor nu are în această corpora-

țiune un singur reprezentant și chiar țărănimia are numai 3.

Se va pune de sigur întrebarea, ce șanse poate avea, între astfel de împrejurări, votul universal în noua cameră? Răspunsul e următorul: Cauza aceasta mare ar fi pierdută, dacă soarta ei ar atârna numai dela camera actuală. Căci cu excepția celor 40 membrii ai grupării de sub șefia lui *Justh*, 8 membrii ai partidului național și vre-o 30-40 de personalități mai liberale din celelalte partide, majoritatea covârșitoare a camerei formează un bloc omogen, reacionar, care nu vrea să știe de o reformă electorală cinstită. Din norocire există însă și alți doi factori, cari pot influența mult asupra parlamentului și a căror voință se poate dovedi mai puternică decît a „reprezentanței poporului”.

Unul dintre acești factori e dispoziția generală a țării. Milioanele naționalităților și ale țărănimii, care se organizează, ale social-democrațiilor, precum și rîndurile intelectualilor maghiari, ceva cam puțini, dar cu greutate morală, strigă tot mai tare: „Actuala cameră nu reprezintă poporul. În ea nu-și află expresie fidelă a suietului poporului din Ungaria, ci numai banul, alcoolul și baionetele unei mărunțel clici dominante. Dați-ne votul universal, egal și — ceea ce e mai necesar — secret, pe cale pașnică, căci altfel se pot întâmpla convulsioni sângeroase, precum s'au întâmplat în istorie totdeauna, când structura juridică a unei țări a devenit prea îngustă pentru conținutul ei material. Ungaria trebuie să se prefacă din statul agrar semifeudal de astăzi într'un stat industrial de drept cu agricultură modernă și intensivă. În țara aceasta înmuguresc puteri materiale și spirituale mari, chiar strălucitoare, dar nu pot să ajungă la înflorire din cauza oligarhiei feudale-clericale. Cultură europeană sau gospodărie de domni poloni și spanioli: aceasta e întrebarea”.

Celalalt factor însemnat, care probabil va stărui cu tărie pentru votul universal, este interesul dinastiei, care și până acum a promovât chestiunea acestei reforme mari în tocmai cum promovase în epoca josefină liberarea țărănimii. Și precum atunci, tot astfel și astăzi această politică democratică nu e chestie de sentimentalitate. Căci în înțelesul „struggle for life” al familiilor domnitoare numai acea dinastie își poate menține situația stăpânitoare, al cărei popor e capabil de cele mai înalte posibile prestațiuni economice și spirituale. Dominațiunea nobilimii maghiare însă împiedecă desvoltarea poporului din Ungaria și rezultatele acestei constituțiuni anahronistice se resimt și în afacerilor militare și în situația decăzută a finanțelor ungurești. Fără o sporire însemnată a forțelor productive ale Ungariei situația de mare putere a monarhiei nu se va mai putea menține vreme îndelungată.

Alt interes universal-istoric, care obligă dinastia, a insista pentru democratizarea Ungariei, este chestiunea de naționalități. Actuala oligarhie asuprește nu numai proletariatul unguresc, ci și toate clasele naționalităților. Această stare de helotism amărește într'o măsură tot mai mare naționalitățile astfel, încât „emigrarea sufletelor” în țări străine a și început. În situația aceasta nu se poate trece cu vederea, că se vor naște în sfârșit tendințe centrifugale și naționalitățile vor aștepta momentul — *dies irae, dies illa* — în care o complicațiune universală să aducă sfârșitul asuprii lor. Dinastia nu poate suferi vreme îndelungată, ca jumătate din supușii săi ungureni să se simtă fără de patrie, din cauza machinațiilor egoistice ale unei clice de dominațiune nemeșască.

Dinastia mai are și interesul de a se curma odată politica gravaminelor de drept public. Aceasta va fi numai atunci cu puțință, dacă

problemele mari economice și sociale ale țărilor largi ale poporului vor alunga din parlament vrajbele și palavrele de drept public ale domnilor celor mari.

Toate aceste importante considerațiuni trebuie să îndemne dinastia a simpatiza votul universal. Și nu mai este secret, că moștenitorul tronului insistă în mod hotărît pentru democratizarea Ungariei. Dar politica vieneză tradițională a jertfit adeseori probleme mari principiale, avantajii mari dar mai îndepărtate, de dragul unor mici rezultate de compromis. Și tactica noului partid guvernamental se întemeiază tocmai pe această experiență. Noua majoritate vrea să și dovedească, prin o concilianță fără margini, loialitatea sigură și după pace se vor fi votat multe sute de milioane pentru armată și privilegiul băncii comune se va fi înnoit, contele *Ștefan Tisza* va călători la Viena și va raporta: „În Ungaria e liniște deplină. Pentru ce să facem o încercare atât de problematică cu democrația, dacă parlamentul de clasă se afirmă atât de puternic?”

Și când acest moment — care abia va putea lipsi — va fi sosit, atunci ne vom afla la o răspântie istorică. Toate sforțările democratice ale țării: proletariatul, naționalitățile, țărănimia luminată, adevărații 48-iști și intelectuali vor vedea, dacă vor trebui să lupte, alături de dinastie sau contra ei, pentru votul universal, egal și secret. Aceasta va fi o situație critică atât pentru dinastie, cât și pentru democrație. Căci să nu se dea uitării, că ideea emancipării țărănimii, sulevată de dinastie și în urmă abandonată, deveni în mâna marelui Ludovic Kossuth arma principală pentru o politică antidinastică.

Este în interesul țării și al dinastiei, ca votul universal să aducă poporul în legătură cu coroana. Organizarea puterilor democratice s'a început. Nu numai socialiștii, naționalitățile, aderenții lui *Justh* și cei din partidul țărănesc agită pentru votul universal cinstit, ci toate elementele progresiste ale țării, fără deosebire de partid s'au concentrat în *liga votului universal egal și secret*. Prin aceasta a reușit în Ungaria o primă încercare de a subordona interesele de partid unei idei mari și generale.

I. L.

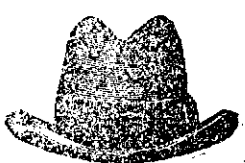
Biserica ortodox-orientală din Bucovina*).

Biserica din Bucovina se află într'o stare de tot critică.

Cele mai însemnate momente le-ar putea scoate la iveală profesorii dela facultatea teologică. Datoria lor este nu numai a prelege disciplinele doctrine — ci în aceeași măsură și cu aceeași râvnă să apere biserica de orice atac din afară. Profesorii dela facultatea teologică n'au să lucreze numai între patru pereți activitatea lor trebuie să arunce razele muncii lor și în afară. Ei se pot pune în fruntea acțiunilor mari, precum au făcut-o în anul 1848 profesorii dela institutul teologic din Cernăuți, care într'un timp cu totul neliniștit țineau conferințe publice și prin case particulare, adunări s'atuitoare cu preoții și boerii afătători în Cernăuți asupra reformelor ce ar fi de introdus în pozițiunea politică și în organismul administrativ al bisericii răsăritene (vezi *Soiera*, Dr. I. O pagină din istoria Bucovinei, pagina 26). Episcopul Hacman, rutean de naționalitate, decretază prin un ordin presidial din 18/30 Sept. 1848 în locul limbii latine, — introducerea limbii române ca limbă de propunere.

Face episcopul Hacman acest pas însemnat pentru desvoltarea culturii a Românilor din cauza, pentru ca poporul aparținător bisericii sale era rutean? Se poate reclama un act istoric

* Vezi „Tribuna” nr. 26.

Hadady György

prăvălie renumită de specialiști de modă pentru bărbați, Cluj—Kolozsvar, Mátyás-király-tér 14.

Recomandă articlii de modă pentru domni, pălării și albituri de-o execuție foarte fină. Specialist în articole de modă englezească.

mai însemnat drept dovadă, că populațiunea în partea ei covârșitoare era românească. Să mergem mai departe.

În luna Februarie și Ianuarie 1849 îl aflăm pe episcopul Hacman în fruntea unei deputațiuni compusă din băbăți români la Olmuț, Praga și la Kremsier, spre a exprima împăraților Ferdinand și Francisc Iosif I sentimentele omagiale de credință și devotament ale Românilor bucovineni către tron și dinastie spre ale aduce la cunoștința lor și a parlamentului constituant, dorințele țării și a stăruii pentru considerarea și împlinirea lor.

Așa vorbește un bărbat de naționalitate rutenă — dar de caracter sincer, episcopul Eugeniu Hacman, un principe bisericesc — despre Români și despre dorințele țării, cari erau identice cu ale Românilor. Și episcopul Eugeniu Hacman cunoștea ca bărbat cult împrejurările țării și el de bună seamă ar fi vorbit atunci în favorul trebuințelor rusești, dacă ar fi avut teacul.

Episcopul Hacman ca conducător al diecesei era cam absolutist. El însă considera dorințele și trebuințele Românilor, el introduce limba română ca limbă de propunere la institutul teologic și conduce deputația frunțașilor români la împăratul și vorbește la împăratul și a te jocuri despre considerarea dorințelor Românilor.

Unde erau Rușii cu aspirațiunile lor ucraine? De Ruși nu era vorba. Ei existau în țară, dar în număr neînsemnat. Ceice vorbeau rusește, nu erau Ruși, erau Români pe calea desnaționalizării. Pe la anul 1848 rezeșimea bucovineană vorbea moldovește. Rezeșimea bucovineană încă și astăzi nu și-a pierdut conștiința națională, ea și a pierdut însă în parte limba. Sbuiciumările rezeșilor cu prilejul recensământului ni servesc drept dovadă, că aspirațiunile Rușilor în biserica ortodoxă sânt cu totul neînțeleptă.

Episcopul contribuie și consimțeste la crearea liceului gr-or. în Suceava în regiune locuită în parte covârșitoare de Români. De ce n'a pretins episcopul Hacman un gimnaziu în Coțmani sau Vijiniță? De sigur nu din alte momente, decât din simpla împrejurare, că trebuințele reclamau institute culturale românești.

Să ne mai oprim la anul 1848.

Aproape 62 ani a fost Bucovina o provincie galitană. Ce nu s'a sirecurat în acest timp în Bucovina? La anul 1848 au încurs la Viena din partea Românilor patru petiții pentru despărțirea de Galizia. Ca contrabalansă au încurs și patru petiții din partea unor galițieni, ce se hrăneau în Bucovina, la Stocki etc., contra despărțirii Bucovinei de Galizia. Băbăți renegați de soiul lui Nicolai Wassilko, mare apărător al Galiziei — pe la anul 1848 nu erau. Tatăl acestui renegeat, boierul Nicolaiu Vasilko din Lucavița, însurat cu Aglaia, fiica boierului Petro Petrino și Eufrosina născută Hurmuzachi, era un mare apărător al cauzei românești. Să fi trăit actualul deputat Coco Wasilko pe la anul 1848 — de sigur nu s'ar fi deslipit Bucovina de Galizia — și astăzi n'ar fi urma de Români și biserica ortodoxă — și cine știe ce s'ar fi fost ales din ea.

Dar vedeți! Băbăți străini de naționalitate a română au hotărât cu votul lor despărțirea Bucovinei de Galizia. În 28 Febr. 1849 raportă deputatul polon Fr. Smolka despre petițiunile Românilor și Rutenilor referitoare la Bucovina. Deputatul Smolka a propus: »Bucovinei să i se deie o poziție provinciată separată«. Contra acestei propuneri au vorbit deputații cehi Pinkas și Rieger, dar argumentele celorlalți i-au convertit și ei au votat împreună cu deputații: Fischof, Bresel, Lasser, Ziemiakowsky, Goldmark, Cavalcaba și Kautschitsch pentru propunerea lui Fr. Smolka. Trecutul istoric al Bucovinei înainte de încorporare și motivul, că Români merită o soartă mai bună, au fost argumentele cele mai tari ale acestor băbăți pentru deslipirea Bucovinei de Galizia.

Smolka era polon, dar om cinstit. Cumea țara Bucovina era românească chiar și după 60 ani de alipire la Galizia — ni-o dovedesc atât deputații amintiți, cari la 28 Febr. 1849 prin votul lor au sprijinit propunerea polonului Fr. Smolka, cât și spiritul românesc ce domnia în consistoriu pe

atuncia în ciuda împrejurărilor fatale pentru elementul românesc.

Episcopul Hacman era rus de naționalitate. Secretarul său Constantin Cechovski era rus galițian. Și Cechovski era persoana cea mai de încredere a episcopului. Preoțimea și laicii erau revoltați contra acestui secretar viclean. Și care era cauza revoltării clerului? Cauza nu i se căuta în împrejurarea naționalității ci în abuzurile pe cari le comitea secretarul cu prilejul așezărilor parochilor. Despotismul și arbitrajul în conducerea diecesei au revoltat diecesa. Episcopul Hacman a fost nevoit să demisioneze, deși cu inima grea, pe secretarul său, care a știut să-l stăpânească lung timp prin tactul său viclean.

Episcopul Hacman se schimbă în curând. El se opune în curând aspirațiunilor laicilor cât și ale clericilor în afacerile bisericii. Laicii cer numai decât un congres bisericesc. Clerul întreg, în fruntea căruia sta profesori institutului teologic de atunci Constantin Popovici și Ioan Calinciuc, doriau organizarea bisericii, cerând congresul. Episcopul Hacman chip încă doria organizarea bisericii pe calea congresului, dar el doria un congres numai din soli preoțești, probabil din cauză, că laicii îi pot face mai ușor opoziție. Din cauza ținutei episcopului Hacman — a stagnat orice reformă bisericească prin lung timp.

Nemușămirea în diecesă cu starea lucrurilor devenise generală. Episcopul Hacman se văzu necesitat a convoca pentru 17 Februarie 1861 o adunare de preoți la Cernăuți, care hotărî sub presiunea următoarelor: 1. ridicarea episcopiei la treapta de mitropolie; 2. egala îndreptățire confesională; 3. întoarcerea fondului religios în administrare bisericească sub controla statului; 4. sinod diecesan; 5. dreptul de a propune împăratului cei candidați pentru numirea arhipăstorului și 6. un sinod general pentru toate bisericile din Austro Ungaria. Laicii nu erau de loc mulțumiți cu procedura episcopului, susținând, că și lor li-se cuvine a participa la organizarea bisericii ca și ai acesteia. Episcopul Hacman n'ar fi făcut acest pas, dacă în anul 1860 n'ar fi ținut o mare adunare în afacerea bisericii episcopul Andreiu Șaguna din Ardeal. Însă vederile lui Șaguna pentru viitorul bisericii erau superioare celor ale episcopului Hacman. Șaguna a văzut limpede, că rolul laicilor în afacerea organizării bisericii este de mare însemnătate și s'a sfătuit la anul 1860 ca și la anul 1848 împreună cu preoții și laicii. Episcopul Hacman a eliminat elementul laic cu totul.

Episcopul Șaguna a luat în programul său și un punct, că Bucovina să facă parte din mitropolia română din Ardeal și Ungaria — și combătu prin o broșură numită »Authorismos« aspirațiunile clerului bucovinean la mitropolie proprie.

Destul, că la anul 1864 se ținu pentru toate bisericile ortodoxe un sinod general în Carloviț sub presiunea patriarhului sârbesc Iosif Rajacic. Sinodul acesta hotărî, ca mitropolia doria de episcopul Șaguna să fie menită numai pentru credincioși din Ungaria și Ardeal.

INFORMAȚIUNI.

ARA O. 3 Martie n. 1911.

— **Sedință festivă la seminar.** Tinerimea societății de lectură a teologilor dela institutul gr or. român din Arad aranjează Duminecă în 20 Februarie — 5 Martie a. c. în sala festivă a institutului o sedință festivă publică, la care invită cu toată onoarea publicul românesc. Începutul la 5 ore d. a.

Programa:

1. »O idee«, marș de I. Mureșianu, executat de orchestra societății.
2. »Nunta Zamfirii« de G. Coșbuc, decl. de M. Sora, teol. c. II.
3. »Cântecul marinarilor« de T. cav. Flondor, exec. de corul societății.
4. »Il. Trovatore« fantazie de Verdi, solo de violină exec. de E. Grădinaru teol. c. I.
5. »Intelectuali și popor« disertație de Gherasim Andru teol. c. III.
6. »Din Craiu nou« de C. Porumbescu exec. de orchestra societății.
7. »Șolmuț și floarea fragului« de I. Mureșianu, exec. de corul societății.

8. a) »La groapa lui Lae«,
- b) »Oltul« ambele de Oct. Goga decl. de Ioan Neacșa teol III vicepr. societății.
- 9) »Arcașul« de I. Vidu exec. de corul societății cu solo de bas, cântat de V. Iclozan teol. c. III.

— **Cercetare disciplinară.** Împotriva învățătorului Emil Miclea din Pata comitatul Cojocna s'a pornit cercetare disciplinară pe motiv că elevii lui n'au arătat nici un spor în învățarea limbii maghiare.

— **Formarea noului guvern francez.** Soarta noului guvern francez s'a hotărât erii definitiv. Primul-ministru Monis văzând că situația lui Delcassé e imposibilă pentru ministerul de externe, a conferit acest post lui Cruppi, care deși refuzase la început totuș s'a hotărât să fie urmașul lui Pichou în greaua funcțiune a externelor. Noul guvern s'a prezentat astăzi președintelui Fallières și numărul de mâne al monitorului oficial va aduce deja lista noulor membri ai cabinetului. În actuala situație critică asupra programului de munca a noului guvern însă domnește cea mai mare desorientare și având în vedere elementele eterogene cari formează noul cabinet, în general se crede că guvernul lui Monis nu va fi de lungă durată. Delcassé ca ministru de marină va urma cunoscuta-i politică naționalistă anti-germană și și va concentra toată activitatea asupra superiorității marine față de Germania, astfel că liniștea nu va putea sălășlui multă vreme între el și ceilalți membri ai cabinetului, cari chiar dacă și-ar da toată silința să înfăptuiască și se execute noile legi congregaționale și privitoare la învățământ nu vor avea pace de partidul democrat al lui Jaurés, care a înfrânt și guvernul lui Briand.

— **Instalare de preot.** Din Balșa ni-se scrie: Ziua de 30 Ianuarie st. v. a fost zi de mare bucurie pentru locuitorii comunei Balșa, pentru că în ziua aceea s'a făcut introducerea nou alesului preot Nicolae Todea, fiu al acestei comune. Introducerea a făcut-o protopopul tractual D. Ioan Popoviciu din Geoagiu, cu o ceremonie impunătoare. Când a predat noului paroh Evangelia, crucea și cheile bisericii, punându-i la inimă datorințele ce le are un adevărat preot, toți am rămas înduioșați. Căci întru adevăr, mare taină e preoția, și grea răspundere are un preot în oficiul său înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Părintele Nicolae Todea în cuvintele alese promise că va lucra cu zel și abnegațiune pentru binele și fericirea poporului, din al cărui sân a eșit. S'a făcut apoi un parastas pentru părinții răposați ai dlui preot Todea și poporului i-s'a servit pomană.

Apoi ne-am întrunit mulți la masa dlui părinte, unde s'au ținut mai multe vorbiri ocazionale. Noul păstor al acestei parohii a primit felicitări dela mai mulți cunoscuți, cari, din cauza depărțării și a timpului de iarnă nu s'au putut prezenta la această festivitate.

Suntem convinși că în nou alesul paroh, am câștigat un om activ și iubitor de muncă. Să dea Dumnezeu! *Ortodoxul.*

— **O tragedie în lumea mare.** Ziarele italiene ne aduc știrea de un dublu caz de sinucidere întâmplat într'un han de drumul mare aproape de Roma. Ducele Puterano, locotenent de cavalerie a omorât cu un pumnal pe dama de curte, contesa Trigona, pe urmă și-a descărcat trei focuri de revolver în cap. Între cei doi nenorociți exista de mult o legătură sufletească și contesa Trigona dând de urma lor, a intentat nevastei sale proces de divorț. Ca pedeapsă ducele a fost transferat la Ferrara, iar contesei i-au dat de știre sau să nu se mai prezinte la curte sau să interzică relațiile cu ducele Puterano. Cei doi îndrăgiți și-au dat ultima întrunire la han: acesta și retrăgându-se într'o cameră separată sau hotărât să moară mai bine decât să fie despărțit. Când la sgomotul revolverului s'a adunat

lumea și a spart ușa oamenii i-au găsit pe amândoi scăldați în sânge și trăgând de moarte.

— **Sfârșitul unui romanțier.** Scriitorul italian Antonio Fogazzaro zace de multă vreme greu bolnav. La sfatul medicilor a fost internat într-un spital din Vicenza, unde trebuia să se supună unei operații. În preseara zilei încă boala i-s'a complicat și operația a trebuit amânata pe timp nederminat. Starea lui e atât de disperată încât se crede că nu va mai scăpa cu viață.

— **Un medic salvator.** La un spital din Londra a fost adusă zilele acestea o femeie greu bolnavă, nevasta unui muncitor sărac și mama a patru copii mititei. Femeia trebuia fără amânare operată, căci orice întârziere i-ar fi grăbit moartea. A fost dusă în sala de operații și era deja narcotizată când cineva, isbind ușa de părete a dat alarmă că arde coperișul laboratorului. În aceeași clipă pe giumuri a năvălit un smoc de fum și de flacăra. Medicul a închis repede, ușa și a strigat asistenților să i ajute, ca să isprăvească mai repede, pe urmă a continuat operația. În vreme ce lucrau, de afară, se auzea vâul multămii amestecat cu trosnetul grinzilor și sala întreagă era inundată de o căldură amețitoare. Operația însă trebuia făcută, căci se jucau cu viața unui om. Când au isprăvit au transportat repede femeia și abia trecuseră pragul săli când toată casa s'a prăbușit cu un uruit puternic îngropând totul în flăcări. Câteva clipe de ar mai fi durat operația piereau cu toții. Eroicul medic vorbind pe urmă cu prietenii săi spunea: »Știam că sântem în primejdie, știam și că operația trebuie isprăvită repede și fără întrerupere, căci era vorba de viața femeii care-ș pusesse toată nădejdea în mine. Vă mărturisesc însă sincer — căci și eu sânt om — că pentru un moment, auzind trosnetul grinzilor și simțind fumul ce mă îneca, m'a apucat un dor nebun de viață și eram gata să fug. În momentul când am lăsat cuțitul din mână și m'am uitat la personalul din jurul meu care mi pândea nemișcat ordinele, mi-a fost rușine de mine însumi». Asistenții și servitorii spitalului spuneau că liniștea cu care lucra medicul, i-a frapat atât de mult, încât nici nu se mai gândeau la primejdia în care se afla.

† **Ioan Petrovițiu**, paroh gr. ort. român în Ciclova-română, a repauzat la 2 Martie n. în vârstă de 86 ani. Inmormântarea va avea loc la 4 Martie n. în cripta familiară din Ciclova. Odihnească în pace!

— **Crestături politice.** Monis, noul ministru președinte al Franței, și-a făcut el cel dintâi drum cu taximetrul din oficiu. Când s'a dat jos, a cinstit șoferul cu o piesă de cinci bani. Momentul, în sine fără nici o însemnătate deosebită, e comentat totuși în fel și chip de ziarele franceze. Ori-cum însă e caracteristic pentru viitorul politic al omului dela care emană, căci el era în cele mai de seamă clipe ale vieții sale, atunci când țara s'a deșus soarta în minile lui, și dă un bacșis de cinci bani ca cel din urmă muritor. Probabil să fi fost și numai o întâmplare, dacă a fost intenționat atunci avem tot dreptul să ne așteptăm la schimbări epocale în viața Franței, sub oblăduirea actualului regim, căci un om care își poate stăpâni cu atâta receală punga și firea, chiar în cele mai fericite clipe, dela acesta poți aștepta cea mai circum-spectă și mai salutară strategie politică. Plecând însă dela acest moment psihologic poți da diferite explicații și unii vor ghici din acest gest singularic pe omul de o energie de fier, alții însă — cine știe, — nu vor bănuși decât pe *miopul* sgârșcit, omul scump la țărâțe și ieften la făină.

Când Monis va ceti însă știrile dela gazete, va da ticnit din cap: »Câtă vorbărie pentru un lucru de nimic. Dar oricum, multă precauțiune... e primul pas... cum dracu s'a întâmplat... voi fi dormit prea mult la masă...» și va privi gânditor la fumul de țigară ce se înalță în rotocoale tremurate, alături de ceașca de cafea răsturnată.

× **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială și sic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, gardesiuiri, paltoane etc. Asemenea se execută pentru

oficieri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

× **1 Litru rum englez de ananas**, cu gust de vanilie și o cutie de tea la oaltă **2 coroane**. (Preț de concurență.) Teiuri veritabile chineze și rusești de calitate excelentă și pe lângă prețuri foarte ieftine 1 Dkgr. 10, 12, 16, 20, 24 fileri. Prăjiturile pentru tea le socotesc în prețul de fabrică aceluia, care își procură dela mine tea și rum. 1 Klgr. sfărături de ciocoladă cor. 2:40—2:60. Sursa cea mai ieftină și mai bună pentru cumpărarea a orice marfă în branșa aceasta. — **Părul cărunț și mustața căruntă** se vopsesc bine cu vopseana «IDEAL» pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloarea la **Fekete Mihály**, droguerie la «Inger» în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely). 2

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească **F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163)** o vinde sub preț. Sprijiniți-vă frațele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete postale de 5 klgr. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Staf-de Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

Posta Reducției.

Alfa. Articolul d-voastră ar tulbura și mai mult situația și noi dorim o limpezire a ei în interesul neamului. Salutați.

I. T. (Lugoj). Adresați-vă institutului de editură „Minerva” din București.

Posta Administrației.

Dimitrie Petcu. Bencecul-român. Cu 30 cor. la an.

Mihail Hurducaciu. Uzdi-Szt-Péter. Am primit 8 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Corul bis. Bpesta. Mulțumita publică numai pe lângă tacsă se poate publica.

Redactor responsabil: **Iuliu Gheorghiu.**

Yrdun: asistat geografic. Nichte al ope.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Un candid. de avocat

cu praxă bună află aplicare momentan la **Dr. Aurel Pinția**, avocat în Tinca (Tenke, Bihar m.)

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburii femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 - 10 a. m. 3-5 p. m.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente cu mite miraculoase, dar, care tind însă numai la despolarea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea publicului asupra preparatelor pe cari, și serul **Dr. Erlich**, a profesorului berlinez, contra molipsirii singule medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceeași Exc. Să ministrul de interne s permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Spiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny» Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riuul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosește cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui **Balázsovich Sándor**, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de **Spirit Inda și Unsoarea Inda**. Din experiență pot spune că succesul e sigur.»

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succesive **Spiritul Inda și Unsoarea Inda**, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilma Hugonnay, **Dr. Ludovic Rózsaffy**, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, **Dr. Iuliu Tóthfalussy** medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, **Dr. Rudolf Kálay**, medic șef director de spital în Nyirelyháza, **Dr. Iosif Szekeres**, medic șef, director de spital în Nagykanizsa, **Dr. Geza Hajniss**, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari tot dovedesc, că **Spiritul Inda și Unsoarea Inda**, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiușilor în oase, mâncărimei, iar intern cont a lipsei de apeliț, de gât, și contra răgușelei. **Unsoarea Inda** se folosește numai extern și costă 2 cor. **Spiritul Inda** se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm citi orilor noștri. **Spiritul Inda și Unsoarea Inda** le pregătește **Balázsovich Sándor**, farmacie la »Coroana» în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în „

CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăcere în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru officianți

mijlocește

Herzog Sándor

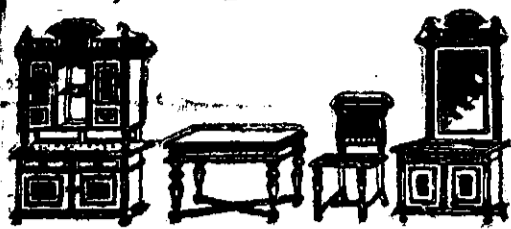
A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 276.

Arnold Alba Iulia:
Gyulaf. vár
abrică și magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata ș. s. aranjamente pentru prinzitor, dormitor, salon și odăi domnești. — **COVOARE, perdele, saltele pentru pat etc.** și tofelul de lucrări în bransa aceasta se execută prompt. **Atelier de tapetărie și decorație. Fabrică de matrațe din fir galvanizat.** — Intreprindere de pompe funebre. — **Fabrică de mobile (Aliață) And-Nagyened.** CATALOGUL se expediază pentru 2 cor — sau ulterlor să se trimită — îndărăpt.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Rizling K — 64 litru. Rizling și Ruje, amestecat — 56. Roșu — 68.

Vinuri noi: Rizling K — 54, Rizling și Ruje amestecat — 50, Șiller — 52, Mus-tafer amestecat K — 48 litru.

Rachie de treve (comină) K 1-50 litru. Rachie de drojzii 2:20, Rachie de treve (comină) specialitate K 2— litru.

Vinul și rachia să expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

ANUNȚ.

La grădinăria domeniială a Ducesei de San Marco se pot cumpăra cele mai nobile soiuri de

pomi ultuiți,

pomi de alee și de îngrădit
cvalitatea cea mai bună și sănătoasă cu prețurile cele mai moderate.

Cataloge despre școlăritul de pomi la dorință se trimit gratuit.

Rudolf F.
grădinar domeniial
Nagykomlós, Torontál m.

Fabricație specială de

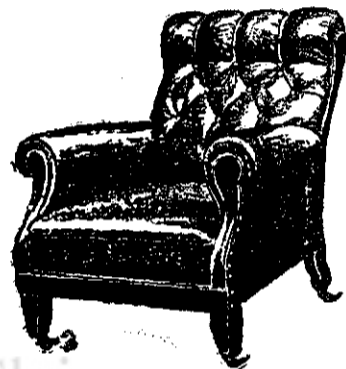
MOBILE DIN PIELE

ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

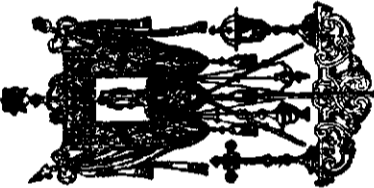
La cerere tri-mite preț-curent gratuit

Szücs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-körut 5/c.

Luca K. Alexievits
pregătitor de haine prețefși
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu tofelul de revizite și haine prețefși de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de icoane sfinte le-gate frumos cu aur și mătăsă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântul lui Christos și face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curent gratuit.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-mânța trifoiului și atelier de reparatură de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

Oltoiori
de
struguri

expediază,
garantând de soi
viță americană

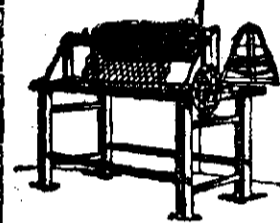
netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri recunoscute de trainice asortiment bogat;

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Potții și cereși prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Cele mai ex-celente instru-mente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primi lucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pen-tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

== Premiat la 6 expoziții. ==

Gálfi Lajos

croitor de uniforme domnești și pentru preoți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

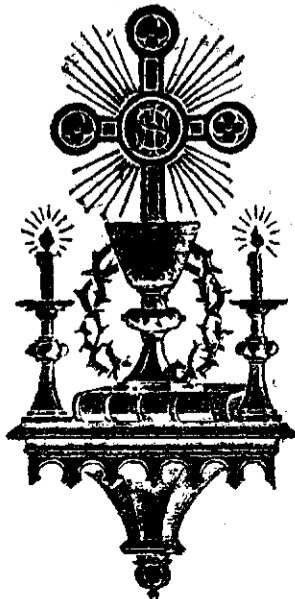
Înștiințez on. public, atelierul meu ce susțâ
— de mai mulți ani l'am mârît cu —

prăvălie de materii pentru croitori de haine domnești,

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— mai departe. —

Primește spre executare bine și foarte ieftin tot felul de lucrări în bransa aceasta. Țin în depozit tot felul de
stofe din țară și strălănătate.

Am introdus sistemul din strălănătate de plătire în rate lunare, încât pentru 3 cor. Ionar primește călcarea a 1 pal on, 1 par desiu și 2 rinduri întregi sau 4 rinduri de haine.

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțătorie pentru articlii de sticlă, porcelan și metal; fărfuli și blide înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a. Ieftin de tot: **Candelabru aurit**

pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de — sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43— Coroane. —

La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul școlii Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbala. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

1910
13 Februarie

131604833
1125884
5992927
27706977
11999924
14923995
3134621
5999687
709139
321336
10754338
38336307
50226907
452697875
12000000
28187792
4126826
206502260
505958
107543338
33837701
452697875

92286033	Rezerva metalică Aur	119327398
38318800	Trasie Aur	49608000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
	*) Impr. pe et. publice	11551800
	" " " " în cont cor	13197929
	Efectele Capital Social	
	Efectele fondului de rezervă	
	" " " amortizarea imob. și material	
	Imobile	
	Mobilier și Masini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
	" " & provisoriu	
	Conturi de valori	
	Conturi diverse, sold.	

1911.
6 Februarie 12 Februarie

168950708	68935398
1027589	1118717
101639445	97690218
23338387	24742729
11999924	11999924
17994307	17994307
4301621	4301621
601898	6018920
723829	724349
259071	267168
110961045	112133345
2182823	2288004
43077304	43932047
512120161	512738747
12000000	12000000
30030309	30030309
4376124	4376124
32424545	323870590
431004	578828
110961045	112133345
30016229	2974951
512120161	512738747

PASIV

Capital	12000000
Fond de rezervă	30030309
Fondul amortizării imobilelor și material	4376124
Bilete de Bancă în circulațiune	32424545
Profituri și pierderi	—
Dobânzi și beneficii diverse	431004
Deposite de retras	110961045
" " & provisoriu	—
Conturi diverse, sold	30016229
Scomptul 5% *) Dobânda 5 1/2 %	512120161

Avis!

La >FĂGETANA< institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20-60 ani și intră ca membru în secțiunea >Depuneri încopiate cu asigurare de viață< într-o sumă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adică unamii coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul i se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte același la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul „Făgetana“ acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interes.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interes cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorul lui legitim, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză >Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente< din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin >Făgetana< institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

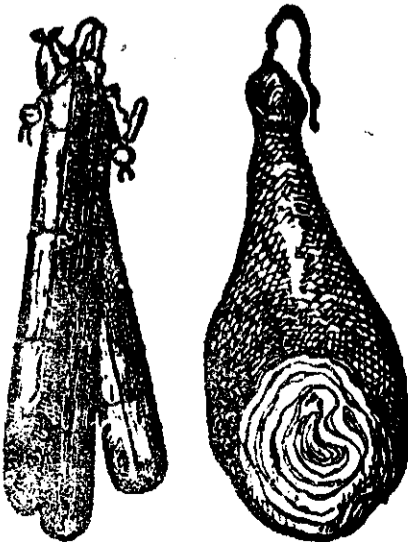
Dacă voift să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați: către fabrica de măcelărie și cârnărie cu putere electrică (fond. la a. 1879) a lui

LÁSZLÓCZKY TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota) unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	—	—	Cârnaț șuncă	—	—	Galantin de mai	—	—
Cr nolîn	—	—	Rollui șuncă	—	—	Masaic	—	—
Extra	—	—	Rusesc	—	—	Picior umplut	—	—
Caș de carne	—	—	Rollut rusesc	—	—	Mortadella	—	—
Caș cu mă eș	—	—	Paranea	—	—	Gotha	—	—
Cârnați p. v.ători	—	—	Măieș rece	—	—	Monsel	—	—
Cârnați cu sl. p. v.ănăt	—	—	Caș rece de măieș	—	—	Caș de limbă	—	—
Sa amă de vavă	—	—	Pastete de mai	—	—	Sângereto u slăină	—	—
Pastete de sânge	—	—	Rollui de pept	—	—	Limbă umplută	—	—
Caș de porc I	—	—	cu felurite umflători ș a.	—	—	Rollui de carne	—	—
Caș de porc II	—	—	cu sânge, mai, limbă.	—	—	Galantia de v țel	—	—
Cași de urachi	—	—	Tortă de carne	—	—	Pastete de ciuperci	—	—
Cartaboș negru	—	—	Crașovean	—	—	Pastete de mai de găsoă	—	—

Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm preparare proprii, precum și șunca de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugălor zilnic carne de porc și de miel din neața dela orele 6-1 și d. a dela, 3-8 1/2.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinului: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate propriu din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Biroul central:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva și Nagyvárad.

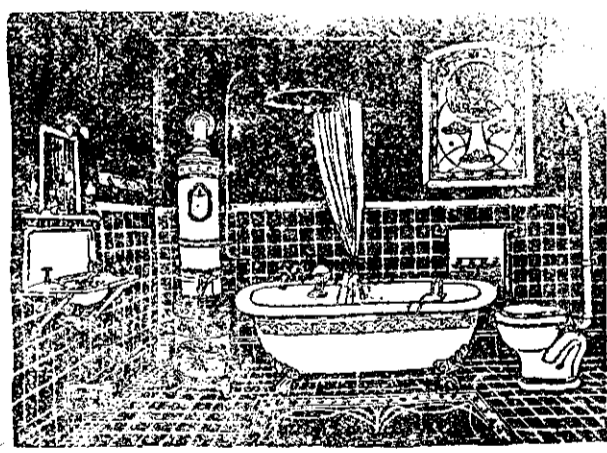
Maison Schuster
salon de modă

franceză și engleză pentru dame
Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndestulesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Max. Ruck, tinichigiu
Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmă turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat, în toată mărimea ș.a.

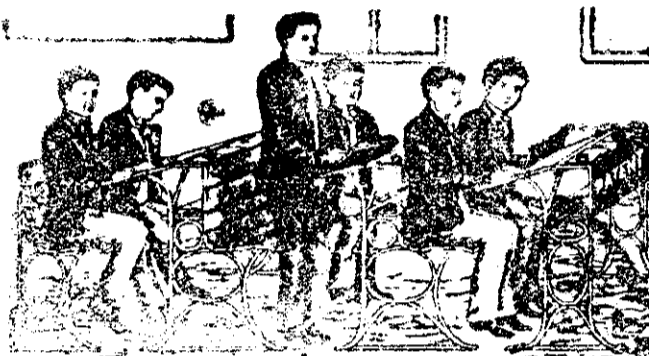
— Atelierul de fotografiat a lui —
Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la „Tribuna” veti avea favor în prețuri.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:
Schmerek E.
— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește totfelul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filte magnetice. Unsoari. Material de condensățiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Cele mai moderne
mobilier mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

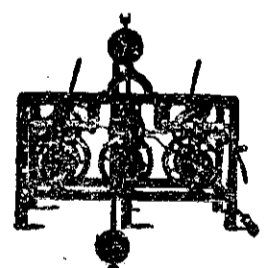
școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda
Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Geasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

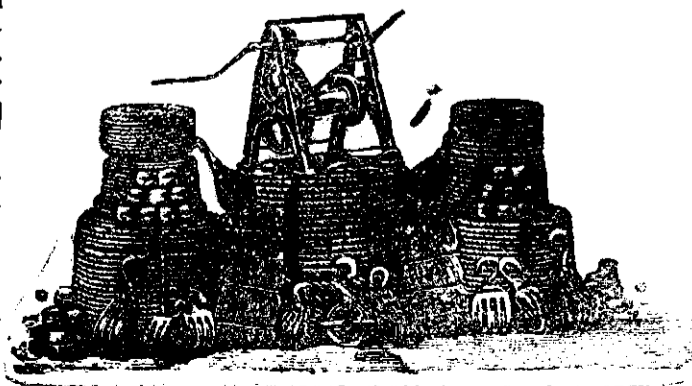

Müller János,
Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologerie din :
Budapesta, VII, Tökölly-ut 52.
— (Casa proprie) —

Cataloge și specificări de prețuri trimis gratis și franco.

LÁZAR MIHLAY funar Temesvár-Gyárvaros
Kossuth Lajos-tér 2.
Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Totfelul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, strate crude și impermeabile. Funării pentru economi: streanguri, căpestre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de trierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăn atâr-nător. Adresa telegrafică: Lázár körélgya os.
TemesvárGyárvar Telefon Nr. 00. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142.
Toate coman-dele sunt a se adresa la firma de mai sus.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta!

Procur și dau informațiuni în afaceri procesuale, școlare, bisericești și comerciale, intervin la referenții dela Curie, din ministerii și dela toate oficiile publice din capitală, dau îndrumări în afaceri administrative, procur tot-felul de documente, atestate și mape, esoperez și urgitez *concesiuni și dispensațiuni* la căsătorii, licențe de birt și pentru trafici, mijlocesc *ajutor de stat la cumpărări de islaze și pășuni*, pe baza legii din 1908 art. 43. Mijlocesc *împăcăciuni procesuale* și în afaceri concursuale, apoi cumpărări, vânzări și exarindări de bunuri, păduri, teritorii de vânat și îndeosebi articli tehnici, rechisite economice, precum: mașini de îmblătit, de arat, de scos butucii, de scris, de cusut și case de fer încombustibile, diferite motoare pentru mori și oloniți. Mijlocesc pentru oficianți *împrumuturi personale*, pentru țărani, proprietari de pământ, comune și comunități *împrumuturi ieftine*, simple ipotecare și amortizaționale, calculate cu $4\frac{1}{2}$ procente la sută și 1 procent amortizare din capital; câștig reescompt pentru bănci, efeptuiesc totfelul de comande comerciale, mărfuri, semințe de primăvară pentru grădinari și economi, apoi comande la bursă, hârtii de valoare.

Observ, că cumpărările mașinelor și motoarelor le mijlocesc astfel, că partea contractuală o controlez eu, iar cea tehnică va fi controlată de un tinăr român, absolvent la politehnică, care totodată este esptul meu la astfel de cumpărări, deci feritvă de agenții din provincie, cari prin mijlocirea lor numai procese, — însă nu marfa dorită Vă câștigă.

Taxele vor fi moderate și serviciul prompt, însă rog o anticipație de *cinci coroane*, cu care sumă să achită corespondența, urgențele comande și informațiunile mai simple.

Rog la întreprinderea mea sprijinul on. public român și în deosebi a colegilor mei.

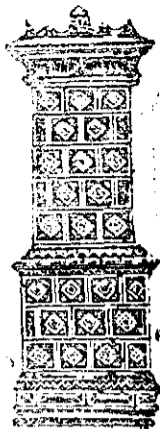
Cu stimă:

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I 7. Telefon 171-27.

Johann Spiler fabricant de
cuptoare de lut.

Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fierț cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și coștiințios.

Comandele se execută imediat.

MATUTSEK JOZSEF

Kolozsvár, Szentegyház-u. 3.

Recomandă depozitul său bogat
asortat cu totfelul de

încălțăminte

bărbătești și femeiești execu-
tate în atelierul propriu.

Comande din provincie, după măsură
sau că trimițând o
gheată veche care'i
șade bine se pre-
gătesc prompt și
din material bun,
trainic și la modă.

Firma românească!

In atelierele de mașini ale lui Eugen Nicola Blaj (Balászfalva) se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expeda
momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte
mașini economice și cele mai bune *mașini de îmblătit cu loco-
mobile de benzin* dela 5 până la 16 cai putere. *Garanturi de
îmblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin* dela 2 până
la 100 cai putere. *Motoare de gaz sugativ* din cărbuni de lemn,
coes sau treit. dela 10 până la 100 cai putere. *Instalează mori
pentru măcinat cu petrit sau volari* sau mori pentru făină cla-
sificată. *Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țiglă.*

Oferte. pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit.
**Catolog românesc cu prețuri la cerere se trimite
gratis și franco.**

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu
comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri
moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini
al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra
dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini.

Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

